
GYORS TÉNYKÉP

AZ EURÓPAI PÁLYÁZAT ELŐKÉSZÍTŐ ALAP I. PÁLYÁZATAINAK TAPASZTALATAI KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A DÉL-ALFÖLDI RÉGIÓRA

(The Experiences of the Tenders to the European Preparatory
Fund I with Special Regard to the South Great Plain Region)

GYURCSEK TAMÁS – VAJDA GIZELLA

Kulcsszavak:

Európai Pályázat Előkészítő Alap EU-támogatások operatív programok Európai Unió tervezés

2004 és 2006 között az Európai Unió Strukturális és Kohéziós Alapjaiból Magyarország a kötelező hazai társfinanszírozással együtt várhatóan mintegy három és fél milliárd euró támogatásban részesül. A Pályázat Előkészítő Alap I. pályázati felhívását 2003 májusában írták ki, a nyertes projektötletek kiválasztása 2003 novemberében lezárult. A tanulmány a Dél-Alföldön beadott projektötleteket vizsgálja regionális és országos összehasonlításban.

2004 és 2006 között az Európai Unió Strukturális és Kohéziós Alapjaiból Magyarország a kötelező hazai társfinanszírozással együtt várhatóan mintegy 1200–1500 milliárd forint támogatásban részesül. Az uniós támogatások általános célja a régiók közötti különbségek csökkentése, az elmaradott régiók felzárkóztatása. Ahhoz, hogy hazánk igénybe vehesse a forrásokat, általános programozási dokumentumokat (Nemzeti Fejlesztési Tervet és Operatív Programokat) kellett készítenie, melynek keretében meghatározza azokat az ágazati és regionális fejlesztési prioritásokat, amelyekhez fel kívánja használni az EU forrásokat. A 2003. év legfontosabb feladata volt a tervezés, az intézményfejlesztés és a projekt-előkészítés. Ez utóbbi azért kulcsfontosságú, mert a csatlakozás után érkező támogatások minél sikeresebb és hatékonyabb felhasználása érdekében már korábban meg kellett kezdenünk a fejlesztési célokhoz illeszkedő, megfelelő mennyiségű és minőségű projektötlet kidolgozását. Ez az igény alapozta meg a PEA beindításának tervét.

A 2002. évi PHARE program terhére a Miniszterelnöki Hivatal 2003. április 1-jén meghirdette az Európai Pályázat Előkészítő Alapot (PEA). A PEA célja olyan színvonalas, fejlesztési célokhoz illeszkedő projektek teljes körű előkészítése volt, amelyek az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), illetve az Európai Szociális Alap (ESZA) támogatásának elnyerése esetén a 2004–2006 közötti időszakban megvalósíthatók. A PEA nem közvetlen anyagi támogatást nyújt a projektgazdáknak, hanem szakmai segítséget, tanácsadást jelent a projektötletek kidolgozásához, melynek

eredményeként a kiválasztott projektötletekből az EU-csatlakozást követően akár azonnal beadható, tökéletesen előkészített, kész pályázatok szülehetnek. A PEA keretében összesen 27 millió euró áll rendelkezésre, amelyből a PHARE program 15 millió eurót, a hazai kormányzati források 12 millió eurót finanszíroznak. A projektötleteknél általános kritérium volt, hogy azok illeszkedjenek az ESZA és az ERFA támogatási területeihez, és összhangban álljanak a hazai fejlesztéspolitikai elképzelésekkel.

A PEA pályázatra beérkezett projektötletek kiválasztása 2003. november folyamán lezárult. A formai értékelést az operatív programok végrehajtásáért felelős irányító hatóságok végezték. Szintén ők biztosították, hogy az eljárás során kiválasztott projektek megfeleljenek az operatív programhoz tartozó programkiegészítők követelményeinek, és megvizsgálták, hogy az egyes projektek milyen regionális támogatottsággal rendelkeznek. (A Regionális Fejlesztési Tanácsok „kiemelten támogatott”, „támogatott”, „nem támogatott” minősítést adhattak a beérkezett projektötletekre azok regionális hatása függvényében.) A projektötletek szakmai értékelése a PHARE PraG szabályrendszerének megfelelően történt, ezt a Tanács által jelölt előértékelők és értékelők végezték. A végső döntést az egyes operatív programok irányító hatóságai felügyelete alatt álló Értékelő Bizottságok hozták meg.

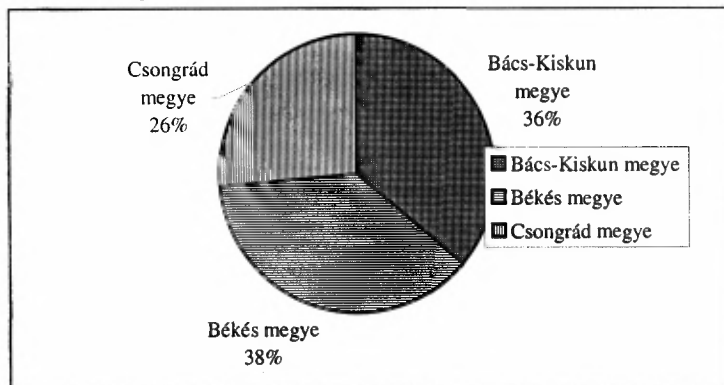
Az Értékelő Bizottságok döntését követően a PEA-konzorciumok közül a minőségbiztosításért felelős konzorciumok megvizsgálták, hogy milyen dokumentumok szükségesek a projektek Strukturális Alapok pályázatra történő benyújtásához, azaz mi kell ahhoz, hogy ezen projektek sikeresen pályázhassanak az uniós forrásokra. Ezt követően feladat-meghatározást készítettek minden egyes projekt esetében, melyben leírták a szakértői tanácsadás pontos tartalmát és költségvetését. Az elkészített feladat-meghatározások alapján a projekt kidolgozásért felelős konzorciumok megkezdték a dokumentumok kidolgozását, illetve szakértői segítséget nyújtottak a projekt gazdáknak. A projekt gazdák tehát nem anyagi támogatást kaptak, hanem szakértőket vehettek igénybe projektjük fejlesztéséhez. A kész projektekről a minőségellenőrző konzorciumok tanúsítványt állítottak ki, amellyel igazolták, hogy a projektdokumentáció formailag és szakmailag is megfelel a Strukturális Alapok pályázati követelményének. A szakértői konzorciumok tevékenységét teljes egészében a PHARE program és a hazai költségvetés finanszírozta.

Összehasonlító vizsgálat

A Dél-alföldi régióban 363 PEA pályázatot nyújtottak be, ebből 131-et Bács-Kiskun megyében, 96-ot Csongrád megyében és 136-ot Békés megyében (1. ábra). A legtöbb pályázat a Közép-magyarországi régióból érkezett, összesen 611 darab, míg a legkevesebb a Nyugat-dunántúli régióból, mindössze 274 darab. A Dél-alföldi régió a beadott pályázatok számát tekintve a középmezőnyben helyezkedik el.

1. ÁBRA

A Dél-alföldi régióban beadott PEA pályázatok megyénkénti megoszlása (%)
(The Distribution of the PEA Tenders in the South Great Plain by Counties, in %)

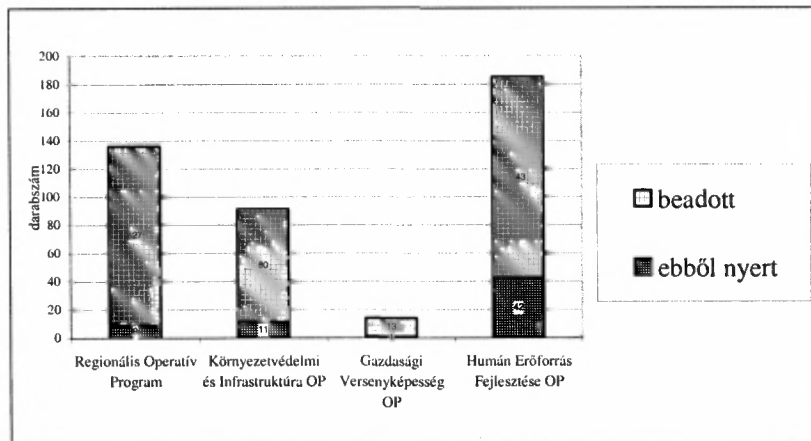

Forrás: DARFT Kht. adatai alapján saját számítás.

A Dél-alföldi régióban az ágazati operatív programokra 236 pályázatot nyújtottak be, a Regionális Operatív Programra 127-et. (Az ágazati és a regionális operatív programra beadott és nyertes pályázatok arányát a 2. ábra szemlélteti.)

2. ÁBRA

Az Operatív Programokra beadott és ebből nyertes pályázatok aránya a Dél-alföldi régióban
(The Number of All and Successful Tenders to Operative Programmes in the South Great Plain)

Forrás: DARFT Kht. adatai alapján saját számítás.

Az uniós tárgyalások eredményeként a Regionális Operatív Program (ROP) két pályázati ablakát – A felsőoktatási és szakképző intézmények képzési kínálatának bővítése, A régiók gazdasági fejlődését előmozdító oktatási intézmények infrastruktúrájának fejlesztése – áthelyezték a Humán Erőforrások Fejlesztése Operatív Programba (HEFOP). Az összes beérkező projektötletből a Dél-alföldi Regionális

Fejlesztési Tanács 135-öt minősített kiemelten támogatottnak, az Értékelő Bizottság döntése szerint a Dél-Alföldön a beadott pályázatok 15,15%-a kerül kidolgozásra a PEA-ban (1. táblázat).

1. TÁBLÁZAT

*A beadott és nyertes pályázatok megoszlása a Dél-alföldi régióban és országosan pályázati ablakonként
(The Distribution of All and Successful Tenders in the South Great Plain and in the Whole Country by Application Window)*

Operatív programok	A beadott pályázatok száma		A PEA nyertesek részaránya	
	A Dél-alföldi régióban	Országosan	A Dél-alföldi régióban	Országosan
	db		%	
Regionális Operatív Program	127	1027		
A helyi foglalkoztatási kezdeményezések támogatása	8	79	62,5	44,3
Barnamezős területek újrahaznosítása	12	91	8,3	7,6
Településrehabilitációs akciók ösztönzése*	39	314	0	0
Térségi kapcsolatrendszer fejlesztése	34	252	5,8	5,1
Turisztikai vonzerők fejlesztése	34	291	2,9	2,4
Környezetvédelmi és Infrastruktúrafejlesztési OP	80	355		
A megújuló energiaforrások felhasználásának növelése, az energiahatékonyság növelése	17	62	47	12,9
Ivóvízminőség javítása, a vízbázisok védelme	13	82	0	3,3
Komplex hulladékgyűjtés fejlesztése	11	54	9	11,1
Szennyvízelvezetés- és kezelés fejlesztése	39	157	5,1	2,5
Gazdasági Versenyképesség OP	13	119		
A felsőoktatás és a vállalatok közötti kooperatív kutatást és technológiatranszferet segítő partnerkapcsolatok és hálózatok kiépítésének támogatása	1	30	0	30
Elektronikus közigazgatási szolgáltatások fejlesztése	12	89	8,3	3,4
Humán Erőforrások Fejlesztése OP	143	1290		
A felsőoktatási és szakképző intézmények képzési kínálatának bővítése	7	117	28,5	62,4
A család és a munkahely összeegyeztetését segítő ellátások fejlesztése	5	52	40	50
A hátrányos helyzetű fiatalok képezhetőségének és foglalkoztathatóságának javítása	8	72	62,5	63,8
A régiók gazdasági fejlődését előmozdító oktatási intézmények infrastruktúrájának fejlesztése	7	62	42,8	22,5
A hátrányos helyzetű tanulók, különös tekintettel a roma fiatalok, illetve a fogyatékkal élő fiatalok továbbtanulási esélyeinek javítása integrált oktatásukon keresztül	18	178	27,7	69,1

Operatív programok	A beadott pályázatok száma		A PEA nyertesek részaránya	
	A Dél-alföldi régióban	Országosan	A Dél-alföldi régióban	Országosan
	db		%	
A társadalmi befogadást támogató intézmények fejlesztése	11	92	9	6,5
Alapkészségek, kommunikációs, szociális és életviteli kompetenciák fejlesztése a közoktatásban	14	118	42,8	40,6
Alternatív foglalkoztatási szolgáltatások	7	88	57,1	62,5
Az oktatási infrastruktúra fejlesztése az esélyegyenlőség, a fenntartható fejlődés és az egész életen át tartó tanulás biztosítása érdekében	53	355	5,6	3,4
Képzéssel a munkanélküliség ellen	13	106	84,6	79,2
Orvostechnikai eszközök cseréje, bővítése	0	50	0	6
<i>Összesen</i>	<i>363</i>	<i>2791</i>	<i>15,15</i>	<i>20,96</i>

* forrás átcsoportosítás miatt megszűnt

Forrás: DARFT Kht.

Az ágazati operatív programok közül – országos és regionális szinten is – a Humán Erőforrások Fejlesztése volt a legnépszerűbb, melyre összesen 403 pályázatot adtak be, ebből 143 származott a régióból. Legtöbben „Az oktatási infrastruktúra fejlesztése az esélyegyenlőség, a fenntartható fejlődés és az egész életen át tartó tanulás biztosítása érdekében” pályázati ablakra nyújtottak be pályázatot, a Dél-Alföldön a beadott pályázatok 5,6%-a nyert, ami jobb, mint a 3,4%-os országos átlag. A Nyugat-dunántúli régióban ugyanerre az intézkedésre csupán 16 pályázatot adtak be, és ezek között nem volt nyertes. A Dél-alföldi régió oktatási intézményeiben (óvodától a felsőoktatásig) országos viszonylatban is sokan tanulnak, a Közép-magyarországi régiót nem számítva Észak-Alföld után következünk. A Nyugat-dunántúli régióban a Dél-alföldi régióhoz viszonyítva kb. 80 ezerrel kevesebben tanulnak az oktatási intézményekben. Valószínűsíthető, hogy az ország nyugati részében jobb az oktatási intézmények infrastrukturális ellátottsága, ezért nem is érkezett nagy mennyiségű pályázat ezen intézkedésre. A Dél-Alföld iskoláinak állaga, felszereltsége korszerűsítésre szorul, a fejlesztési igények markánsan jelentkeznek. Az uniós pályázatok meghirdetését követően nem véletlenül az egyik legnépszerűbb pályázati kiírás „Az óvodai és az alapfokú oktatási nevelési intézmények infrastruktúrájának fejlesztése” volt, amelyre 65 db pályázat érkezett 2004. augusztus 5-ig. A magas összegben igényelt források hamar elérték a rendelkezésre álló pénzügyi keretet, ezért átmenetileg felfüggesztették a pályázatok befogadását.

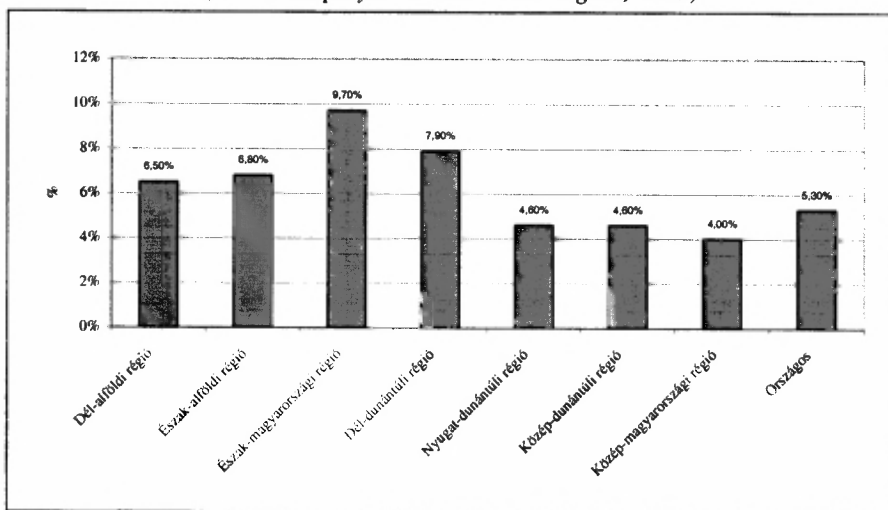
A Humán Erőforrások Fejlesztése OP „Képzéssel a munkanélküliség ellen” intézkedése esetében a beérkezett pályázatok viszonylag nagy százalékban nyertek. Országosan a beérkezett pályázatok 79,2%, míg a Dél-Alföldön a pályázatok 84,6%-a nyert. Ez az adat nem tér el markánsan az országos átlagtól. A Dél-alföldi régió huszonhárom kistérsége közül hét az ország negyvenkét leghátrányosabb helyzetű

kistérségébe tartozik, tizenkettő pedig hátrányos helyzetű. A munkanélküliségi ráta ezekben a kistérségekben akár a kétszerese is lehet az országosnak, ezért nagyon nagy szükség volt a támogatásra. Meglepő viszont, hogy a Nyugat-dunántúli régióban az összes beérkezett pályázat nyert. Ha a régiók munkanélküliségi rátáját összehasonlítjuk (3. ábra), láthatjuk, hogy a nyugat-dunántúli érték (Közép-Magyarországot nem számítva) az egyik legalacsonyabb. Legmagasabb a munkanélküliségi ráta az Észak-magyarországi régióban (9,7%), ennek ellenére az intézkedésre beérkezett pályázatoknak csak 61,5%-a nyert.

3. ÁBRA

A munkanélküliségi ráta a régiókban (2003)

(The Unemployment Rate in the Region, 2003)

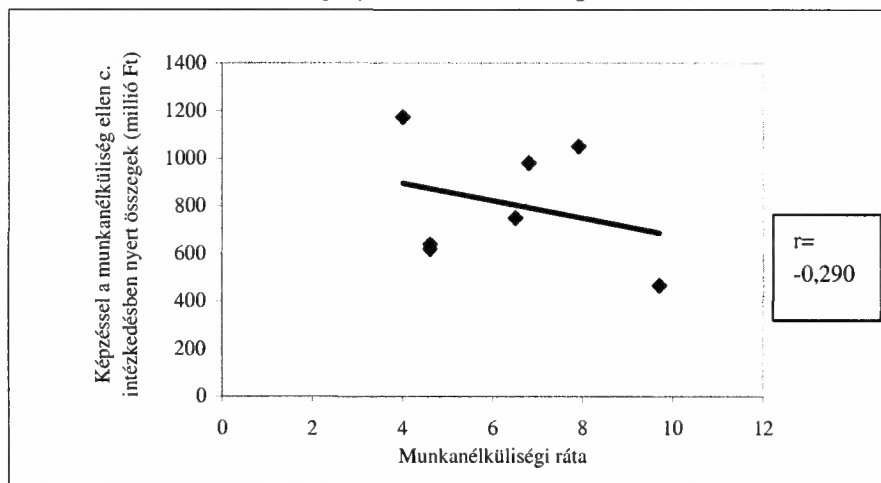
Forrás: Magyar Régiók Zsebkönyve, 2003.

Regiónként nagy szóródást mutat a „Képzéssel a munkanélküliség ellen” című intézkedésre beadott pályázatok száma, amely 10 és 21 között változott. A munkanélküliségi ráta régiónkénti szóródása még nagyobb, ahol az alsó szélső érték 4,0%, a felső szélső érték pedig 9,7% volt. Ha korrelációt számolunk a régiók beadott pályázatainak száma és a munkanélküliségi ráta között, akkor az „r” érték kapcsolat hiányt mutat, vagyis $r = -0,012$. Ezt követően megnéztük az összefüggést a munkanélküliségi ráta és a nyertes pályázatok száma között, ami $-0,372$ „r” értékűnek bizonyult. Szükségesnek véltük azt a kapcsolatot is megvizsgálni, amely nem a pályázatok számát veti össze a munkanélküliségi rátával, hanem az elnyert összeget. Ez volt a harmadik összefüggés, amely negatív kapcsolatról tanúskodik, ugyanis „r” értéknek $-0,290$ adódott (4. ábra).

Tehát az a kép rajzolódott ki mindhárom viszonylatban, hogy nem ott a legnagyobb az „aktivitás”, a nyertes pályázatok száma és a pályázatokon elnyert támogatások összege, ahol legnagyobb a munkanélküliségi ráta értéke, hanem éppen fordított a helyzet. Ahol legnagyobb a szükség, ott a legkisebb a segítség.

4. ÁBRA

A munkanélküliségi ráta és a csökkenését szolgáló támogatások közti kapcsolat (2003)
(The Unemployment Rate in the Region, 2003)

Forrás: A DARFT Kht. adatai alapján saját szerkesztés.

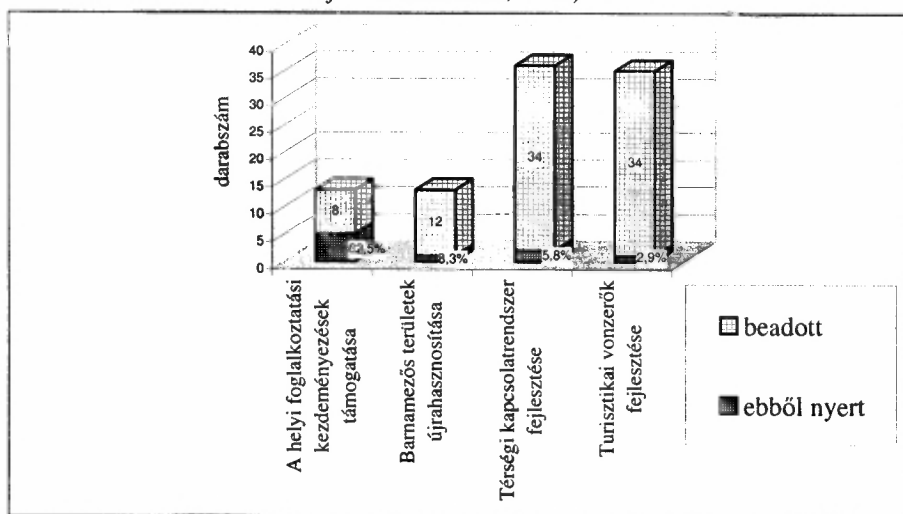
A beérkezett pályázatok magas száma bizonyítja, hogy a roma fiatalok és a fogyatékkal élők továbbtanulási esélyeinek javítása, integrált oktatásuk országos probléma. Az intézkedésre beérkezett pályázatok 69,1%-a nyert országos szinten. A Dél-alföldi régióban a pályázatoknak mindössze 27,7%-a volt nyertes. Ennek talán az az oka, hogy a Dél-Alföldön viszonylag kis számban élnek romák, ez a problémakör főként az Észak-magyarországi régiót érinti, a régiók közül itt a legmagasabb a romák lakosságon belüli aránya. Az Észak-magyarországi régió pályázatainak 81,8%-a nyert ebben az intézkedésben, szoros pozitív korreláció mutatható ki a roma népesség lakossághoz viszonyított aránya és az intézkedés nyertes pályázatainak száma között. Érdekes, hogy a Nyugat-dunántúli régió is jobban szerepelt a dél-alföldinél (a beadott pályázatok 67,7%-a nyert), annak ellenére, hogy a Dél-Alföldön több roma él és magasabb a lakossághoz viszonyított arányuk, mint a Nyugat-dunántúli régióban. Ebben az esetben nem állapítható meg összefüggés a nyertes pályázatok százalékos aránya és a romák száma között, ugyanakkor szembevetendő, hogy a fejlett Nyugat-dunántúli régió nyertes pályázatainak részaránya magasabb a dél-alföldinél. A roma gyermekek oktatásával, nevelésével kapcsolatos kérdések és problémák jelentősen eltérnek más kisebbségtől. Az etnikum társadalmi, szociális, munkaerő-piaci helyzete, életkörülményei lényegesen rosszabbak, mint más kisebbségé vagy a többségi társadalomé. A hátrányos társadalmi, munkaerő-piaci és szociális helyzetükön az utóbbi években lényegesen nem sikerült javítani. Az Európai Unióban kiemelt szempont az esélyegyenlőség biztosítása, tilos a diszkrimináció az élet legkülönbözőbb területein (pl. oktatás, egészségügy, munkaerőpiac stb.). Az esélyegyenlőség, mint horizontális elvárás érinti a nőket, a roma kisebbséget és a fogyatékkal élőket. Az esélyegyenlőség nem járulékos elem, minden, a projekttel kapcsos-

latos tevékenység során érvényesíteni kell. A PEA pályázati ablaka és a Nemzeti Fejlesztési Terv Humán Erőforrások Fejlesztése Operatív Programjának intézkedései lehetőséget teremtenek a probléma megoldására.

A Regionális Operatív Program pályázati ablakai közül igen népszerű volt a Településrehabilitációs akciók ösztönzése (ezt később forrás-átcsoportosítás miatt megszüntették), a Térségi kapcsolatrendszer fejlesztése és a Turisztikai vonzerők fejlesztése. (A ROP-ra beadott pályázatok számát az 5. ábra szemlélteti).

5. ÁBRA

*A Regionális Operatív Program Intézkedéseire beadott PEA pályázatok a Dél-alföldi régióban
(The Relationship between the Unemployment Rate and the Supports for Its Reduction, 2003)*

Forrás: A DARFT Kht. adatai alapján saját számítás.

Látható, hogy a ROP-hoz kapcsolódó humán intézkedésre (A helyi foglalkoztatási kezdeményezések támogatása c. intézkedés) beadott pályázatok esetében volt magasabb a nyertes pályázatok száma. Országos szinten a ROP intézkedései közül ezt támogatták leginkább, a pályázatok 44,3%-a nyert. A dél-alföldi adat ennél jobb, itt a pályázatok 62,5%-át támogatták, míg ez az érték a Nyugat-Dunántúl esetében mindössze 37,5%. Talán itt egyenlítődik ki a „Képzéssel a munkanélküliség ellen” intézkedésben szerzett lemaradásunk.

A „Térségi kapcsolatrendszer fejlesztése” esetében a beérkezett pályázatok mindössze 5,1%-át támogatták, a dél-alföldi támogatottság (5,8%) is az országos körül maradt. Ezzel az adattal a középmezőnyben helyezkedünk el. A közlekedési infrastruktúra különösen fontos a régió fejlődése szempontjából, mert a gazdaság fejlettsége igen szorosan korrelál a közlekedés fejlettségével. Ha fejlett a közlekedési infrastruktúra, könnyen motorjává válhat a gazdaság fejlődésének. (Pl. ha az autópálya

megéppül Szegedig, több dinamikus beruházás várható az autópálya nyomvonalán és Szeged környékén.) A 100 km² területre jutó országos közúthálózat régiónkénti értékeit összehasonlítva a Dél-alföldi régió közel 10 éve az utolsó helyen áll 27,3 km-es értékével, lényegesen elmaradva az országos 32,7 km-es értéktől és különösen az élenjáró Nyugat-Dunántúltól, ahol ez a mutató 58%-kal magasabb a Dél-alföldi értéknél.

A PEA-nak két nagyon fontos szerepe volt: egyrészt megtörténik a projektek előkészítése, másrészt felkészültünk a 2004-től már élesben zajló pályázati rendszerre. Ez nem csupán a pályázókra vonatkozik, hanem az államigazgatásra, az értékelésre, a monitoringra és a pályázati rendszerre. Gyakorlatilag a PEA-t a Strukturális Alapok főpróbájának tekinthetjük.

Az Európai Közösségek 1260/1999. számú rendelete értelmében az 1. célkitűzés alá eső tagállamoknak Nemzeti Fejlesztés Tervet (NFT) kellett készíteniük, melyben rögzítették, hogy a támogatásokat milyen célok és prioritások mentén kívánják igénybe venni. Az NFT képezte az alapját az Európai Bizottsággal folytatott tárgyalásoknak, melynek eredményeként elkészült a támogatások jogi keretét adó Közösségi Támogatási Keretterv (KTK). A KTK célja, hogy elősegítse hazánk gazdasági és társadalmi felzárkózását az EU-hoz. Ezt négy specifikus célon keresztül szeretnénk elérni:

- versenyképesebb gazdaság létrehozásával
- humán erőforrások fejlesztésével
- jobb minőségű környezet és alap-infrastruktúra megteremtésével és kiegyensúlyozottabb területi fejlődéssel.

A specifikus célok elérése öt Operatív Program keretében valósul meg:

- Gazdasági Versenyképesség OP
- Humánerőforrás-fejlesztési OP
- Környezetvédelmi és Infrastruktúra OP
- Agrár- és Vidékfejlesztési OP
- Regionális Fejlesztési OP.

A konkrét intézkedéseket, a pályázati lehetőségeket a Programkiegészítő Dokumentumok részletezik. Jelenleg majdnem minden OP pályázati ablak nyitott, kivétel, ahol lejárt a határidő és a ROP 2.1 (Hátrányos helyzetű régiók és kistérségek elérhetőségének javítása) és a ROP 2.3 intézkedése (Az óvodai és az alapfokú oktatási, nevelési intézmények infrastruktúrájának fejlesztése), ugyanis az augusztus 13-ig a beérkezett pályázatok forrásigénye lefedte a rendelkezésre álló keretet, ezért az Irányító Hatóság átmenetileg felfüggesztette az említett pályázati ablakokra a pályázatok befogadását.

A Magyarország számára rendelkezésre álló uniós források sikeres felhasználásához a PEA program az első fontos lépést jelenti. A PEA program iránti nagy érdeklődés is bizonyította, hogy a projektek előkészítése folyamatos tevékenységgé kell, hogy váljon, hiszen a projektek sikerének egyik záloga az alapos és pontos előkészítés. Ennek érdekében az Nemzeti Fejlesztési Terv és EU Támogatások Hivatala (MTRFH) a felelős szaktárcák és a régiós szereplők bevonásával megkezdte a további

programok kereteinek kidolgozását. Az első NFT már egyértelműen meghatározta a magyar fejlesztéspolitika irányait. Az államigazgatásban újszerű feladatot jelentett egy ilyen komplex, egységes fejlesztési terv kidolgozása és a végrehajtáshoz alapvetően szükséges intézményrendszer létrehozása. A 2007–2013 tervezési időszakra meg kell teremteni az ágazatok közötti szoros koherenciát, a partnerség elvét figyelembe véve kell tervezni, és a projektötlettől a projektgeneráláson át a megvalósulásig nyomon kell követni a projekteket, a programokat hatékonyan kell végrehajtani. A forráshoz jutás elsődleges feltétele a felhasználás módjának a megtervezése. A tervezési munkák már megkezdődtek a Nemzeti Fejlesztési Hivatal irányításával.

Összefoglalás

A dolgozat a Dél-Alföldön beadott pályázatok számának, fajlagos nagyságának, valamint a nyertes pályázatok részarányainak összehasonlító vizsgálatát végezte el. A célja az volt, hogy rámutasson a dél-alföldi sajátosságokra, más régióktól, illetve az országos átlagtól (helyzettől) való eltérésekre. A vizsgálat eredményeként a következőket állapíthatjuk meg:

1) A legnépszerűbb ágazati operatív program a Humán Erőforrások Fejlesztése volt, melynek keretében a régiók főként oktatási infrastruktúrájukon szerettek volna javítani. Az óriási érdeklődés ellenére országos szinten a beadott pályázatoknak mindössze 3,4%-a nyert, a dél-alföldi érték ennél magasabb, 5,6%. Az uniós pályázatok meghirdetését követően szintén az oktatási infrastruktúra fejlesztése volt az egyik legnépszerűbb. A pénzügyi keret szűkösnek bizonyult, az igényelt összegek hamar elérték a keretet, így a pályázatok befogadását 2004 augusztusában felfüggesztették. Hiába volt nagy a pályázati aktivitás, nem állt rendelkezésre megfelelő nagyságú pénzügyi keret a projektek megvalósításához.

2) A „Képzéssel a munkanélküliség ellen” c. intézkedés esetében magas volt a nyertes pályázatok száma. A régiók munkanélküliségi rátája és a nyert összegek közötti korrelációs számításunk eredménye azonban negatív lett, tehát nem a legnagyobb munkanélküliséggel sújtott régió élvezte a legnagyobb támogatottságot, éppen ellenkezőleg: a legmagasabb munkanélküliséggel jellemezhető régióban nyerték a legkevesebb összeget.

3) A Regionális Operatív Program keretében lehetőség nyílt a közlekedési infrastruktúra fejlesztésére. A pályázatok magas száma bizonyítja, hogy az infrastruktúra hiányossága komoly probléma minden régióban. A Dél-Alföldön a pályázatoknak 5,8%-a nyert, ami magasabb az országos 5,1%-os értéknél. Az alacsony támogatottság csak részben indokolható az infrastrukturális beruházások magas költségvonatával.

Irodalom

- Dr. Abonyi Dr. Palotás J. (1999) A Dél-Alföld infrastruktúrájának fejlettsége és szerepe a területi fejlődésben. – Becsei J. (szerk.) *Társadalomföldrajzi vizsgálatok két évezred találkozásánál*. Ipszilon Kiadó és Pedagógiai Szolgáltató Kft, Budapest. 201–216. o.
- Dr. Abonyi Dr. Palotás J. (2003) *Infrastruktúra*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs.
- Baráth E. (2004) A magyar Nemzeti Fejlesztési Terv. – *Területi Statisztika*. 3. 204–217. o.
- Horváth Gy. (2004) A strukturális politika és a kelet-közép-európai régiók. – *Területi Statisztika*. 3. 236–251. o.
- Lakatos B. (1999) A cigány társadalom lehetőségei az ezredfordulón. – Becsei J. (szerk.) *Társadalomföldrajzi vizsgálatok két évezred találkozásánál*, Ipszilon Kiadó és Pedagógiai Szolgáltató Kft. Budapest. 115–123. o.
- Magyar Régiók Zsebkönyve, 2003* (2004) KSH, Budapest.
- Rechnitzer J. (1998) *Területi Stratégiák*. Dialóg Campus, Budapest–Pécs.
- Területi statisztikai évkönyv 2002* (2003) KSH, Budapest.